

EESC info

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

February 2023 | ET

Kohalik vaade – 3. hooaja 25. osa – digitaalne Euroopa: reguleerimise ja innovatsiooni vahel

Digitaalsel innovatsioonil on võime muuta meie tööstust, ühiskonda ja elu. Aga piisava reguleerimiseta võib see endast ka ohtu kujutada. Käesolevas „Kohaliku vaate“ osas teeme kokkuvõtte digiülemineku seisust Euroopas. Kus on EL ülejäänud maailmaga võrreldes? Millised on ees seisvad probleemid ja võimalused? Kuidas saab Euroopa oma konkurentsivõimet kindlustada ja hoida, kaitstes samal ajal inimeste õigusi ja heaolu?

Uurime neid küsimusi ja otsime neile vastuseid koos järgmiste külalistega: tehnoloogia ja inimõiguste ekspert **Tanya O’Carroll**, Brüsselis resideeruv ajakirjanik **Jennifer Baker**, kes on spetsialiseerunud tehnoloogiale, poliitikale ja digiõigusaktidele, ning komitee liikmed **Gonçalo Lobo Xavier** (tööandjate rühm), kes on Portugali Ettevõtjate Keskliidu peadirektor, **Franca Salis-Madinier** (töötajate rühm), kes on Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee digiülemineku ja ühtse turu vaatlusrühma aseesimees, ja **Giuseppe Guerini** (kodanikuühiskonna organisatsioonide rühm), kes on Euroopa Tööstus- ja Teeninduskooperatiivide Keskliidu esimees. (tk)

This page is also available in:

- [ES](#)
- [BG](#)
- [CS](#)
- [DA](#)
- [EN](#)
- [DE](#)

- [FR](#)
- [EL](#)
- [GA](#)
- [HR](#)
- [IT](#)
- [LV](#)
- [LT](#)
- [HU](#)
- [MT](#)
- [NL](#)
- [PL](#)
- [PT](#)
- [FI](#)
- [RO](#)
- [SK](#)
- [SL](#)
- [SV](#)

Available Languages:

ES	BG	CS	DA	EN	DE	ET	FR	EL	GA	HR	IT	LV	LT	HU	MT
NL	PL	PT	FI	RO	SK	SL	SV								

JUHTKIRI

Juhtkiri

Üks aasta sõda Ukrainas

24. veebruaril 2022, kui algas sõda Ukrainas, mõistsime me komitees viivitamata hukka Venemaa valitsuse põhjendamatu ja provotseerimata sissetungi Ukrainasse.

Viimase aasta jooksul oleme väljendanud oma solidaarsust Ukraina rahvaga mitmel viisil, kutsudes üles võtma kindlaid meetmeid nii ELi kui ka riiklikul tasandil. Olen uhke komitee ja tema põhjaliku töö üle, hinnates sõja tagajärgi Ukraina ja Euroopa inimestele ja ettevõtjatele ning leides viise, kuidas Ukrainat ja selle kodanikuühiskonda kõige paremini toetada.

Me oleme vastu võtnud kaks tugevat resolutsiooni ja kolmas võetakse vastu täiskogu veebruarikuu istungjärgul. Esimene resolutsioon, mis võeti vastu 2022. aasta märtsis, käsitles sõja majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnamõju. Teises, juunikuus vastu võetud resolutsioonis, püüti keskenduda tulevikule,

käsitledes sõjajärgset abi ja Ukraina ülesehitamist. Eelkõige kutsus komitee ELi üles andma Ukrainale kandidaatriigi staatust – nõukogu tegi selle otsuse mõni päev hiljem. Samuti oleme avanud ukse Ukraina kodanikuühiskonna organisatsioonide esindajatele, nagu „Promote Ukraine“, pakkudes neile kontoriruumi ning logistilist ja haldustuge.

Sõda Ukrainas jääb Euroopa jaoks peamiseks prioriteediks. Loodetavasti saame peagi alustada tööd Ukraina ülesehitamiseks, mis peab olema kestlik, läbipaistev, keskkonnahoidlik ja digitaalne. Taastamiseks on vaja sotsiaalpartnerite ja teiste kodanikuühiskonna organisatsioonide reaalset kaasamist.

Valitseb küll lein, kurbus, viha ja valu, mida tuleb teadvustada ja kuulda võtta, kuid ma olen sügavalt liigutatud Ukraina rahva tugevusest, inimeste lootusest, julgusest ja vastupanuvõimest. Samuti oleme näinud, kuidas inimesed, ettevõtjad ja kogukonnad kogu Euroopas näitavad üles oma toetust ja solidaarsust Ukraina rahvaga.

Jaanuaris täiskogu istungjärgul toimunud arutelul märkis Euroopa Parlamendi president Roberta Metsola: „Ukraina võitleb ennastsalgavalt demokraatia, vabaduse ja õigluse eest. Ja võitleb ka meie eest.“ Nõustun sellega täielikult. Euroopas on turvaline vaid siis, kui Ukraina jääb vabaks ja demokraatlikuks!

Christa Schweng,
Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee president

ÜRITUSTE KALENDER

28. veebruar 2023, Brüssel

[Ringmajanduse sidusrühmade konverents](#)

1.–3. märts 2023, Brüssel

[Kodanikuühiskonna päevad 2023](#)

22.–23. märts 2023, Brüssel

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee täiskogu istungjärg

23.–24. märts 2023, Brüssel

[„Sinu Euroopa, Sinu arvamus 2023“](#)

Arvamusveerus „Otse asja kallale!“ palusime **Stoyan Tchoukanovil** tuua välja asulareovee puhastamise direktiivi läbivaatamist käsitleva arvamuse olulised elemendid. (ehp)

STOYAN TCHOUKANOV: „OLEME SAASTAMISEGA LIIALE LÄINUD“

Komitee kutsub oma arvamuses Euroopa institutsioone üles käsitlema vett prioriteedina ning koostama nn ELi sinise kokkuleppe. See kujutab endast ülimaid jõupingutusi vajaduste prognoosimiseks, veevarude säilitamiseks ning seonduvate probleemide asjakohaseks lahendamiseks tervikliku ja kooskõlastatud tegevuskava kaudu.

Puhas vesi on üks meie kõige väärtuslikumaid ressursse. See on hädavajalik ökosüsteemide ja ühiskonna toimimiseks ning sotsiaal-majanduslikuks tegevuseks. Pärast seda kui 2022. aastal tuvastati mitme teadusliku uuringu käigus esimest korda inimese vereringes ja rinnapiimas mikroplasti, ei seata kiireloomuliste ja otsustavate meetmete vajadust enam kahtluse alla. Saastamisega on mindud liiale, kuid me ei tea veel saaste ulatust ja meie sellekohased teadmised on alles lapsekingades.

Asulareovee puhastamise direktiivi ettepanek on väga konstruktiivne ja hästi struktureeritud. See annab võimaluse ELi eeskirju ajakohastada, käsitledes muid puhastamata reovee allikaid ja uusi saasteaineid ning parandades reovee puhastamise energia- ja ringmajanduse aspekte kooskõlas rohelise kokkuleppe ja Euroopa digiüleminekuga.

Ettepanekuga laiendatakse direktiivi kohaldamisala nii, et see hõlmaks enam kui 1000 elanikuga tiheasustusalasid, mis tähendab, et ka alevid peavad asulareovett koguma ja puhastama ning võivad selleks taotleda liidu rahalisi vahendeid.

Komitee toetab kindlalt põhimõtte „saastaja maksab“ rakendamist, et tagada veeteenuste taskukohasus ja katta kulud, mis on seotud mikrosaasteainete kõrvaldamisega reoveest. Asula äravooluvesi ja kanalisatsiooni ülevool on saaste, sealhulgas antimikroobikumiresistentsuse geenide, ravimijääkide ja toksiliste ainete leviku soodustaja, mis seab ohtu veeorganismidele ja inimeste tervisele ning mida tuleks enne suublasse juhtimist koguda ja nõuetekohaselt puhastada.

Kutsume oma arvamuses Euroopa institutsioone üles asetama reovee laiemasse konteksti, käsitlema vett prioriteedina ning koostama nn ELi sinise kokkuleppe. See kujutab endast ülimaid jõupingutusi vajaduste prognoosimiseks, veevarude säilitamiseks ning seonduvate probleemide asjakohaseks lahendamiseks

tervikliku ja kooskõlastatud tegevuskava kaudu, kehtestades ambitsioonikad eesmärgid ja meetmed, mis on seotud kokkulepitud vahe-eesmärkidega.

„ÜKS KÜSIMUS...”

„Üks küsimus...”

Käesolevas väljaandes küsisime **María del Carmen Barrera Chamorro**lt veel ühe aspekti kohta keerulises energiaprobleemis, mida me juba eelmisel kuul arutasime.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee liige **María del Carmen Barrera Chamorro** on uue energiapoliitikat ja tööturgu käsitleva aruande autor. (ehp)

Maria del Carmen Barrera Chamorro: töökohtade seisukohast edukas energiapööre

EMSK Info: Milline on energiapöörde mõju tööhõivele üleminekuetapis olevates piirkondades? Millised on komitee ettepanekud nendega tegelemiseks?

Maria del Carmen Barrera Chamorro: Senised kogemused on olnud väga erinevad, on mõningat edu ja mitmeid ebaõnnestumisi. Kuid töökohtade seisukohast on ülioluline tagada energiapöörde edukus. Kui me ei taga kestlikku tööhõivet, sotsiaalkaitset ja üleminekuks antavat ettevõtlustoetust puudub Euroopal konkurentsivõimeline ja hea tulevik.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee leiab, et territoriaalsed energiapöördeavad peaksid käima käsikäes asjakohase korralduse või sotsiaalselt õiglaste kokkulepetega. Nende kohaselt peaksid kavandatud meetmete kujundamisel, rakendamisel ja hindamisel olema vajalikeks tingimusteks kvaliteetsete kestlike töökohtade loomine, säilitamine ja kaitsmine. Sama kehtib energiapöörde edendamiseks saadud rahaliste vahendite kohta.

Samuti peame tööturu poliitika integreerima keskkonna ja energeetika valdkonna õigusaktidesse ja poliitikasse, pakkudes stiimuleid kvaliteetseks kestlikuks tööhõiveks. Vaja on vahendeid ajutiste või alaliste

ümberkorraldusprotsesside kulude katmiseks ning kutsealase ümberõppe programmideks, et parandada tööalast konkurentsivõimet vähese CO₂ heitega majanduses.

Seda tuleks toetada sotsiaalhoolekande poliitikaga, nagu energiateenuste üldise kättesaadavuse tagamine, asendussissetulek, piisav miinimumsissetulek jne. Nende poliitikameetmete integreerimine Euroopa sotsiaalõiguste samba arengukavva tuleks alati saavutada sotsiaaldialoogi ja kollektiivlääbirääkimiste kaudu.

Arvestades negatiivset mõju ELi ettevõtjate ja VKEde konkurentsivõimele ning kõige vähem kaitstud leibkondadele, on samuti hädavajalik tugevdada nii avaliku kui ka erasektori investeerimispoliitikat ning sotsiaaltoetuste poliitikat.

Lisaks on meil vaja uuendatud ühtekuuluvuspoliitikat, milles seatakse esikohale energiapöörde, tööturgude ja piirkondliku arengu küsimuste vastikused seosed. Selleks on vaja mehhanisme vahendite mõistliku kasutamise järelevalveks ja hindamiseks, et suurendada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning sotsiaalpartnerite rolli.

ARVAKE ÄRA, KES ON KÜLAS?

Üllatuskülaline

Ukraina ajakirjanik, esseist ja kirjandustegelane **Tetjana Oharkova** elab Kiievis. 2022. aastal oli ta meie Ukraina erinumbris esimene külaline, kes kirjeldas oma riigis sõjaga kaasnevat tragöödiat. Täna, 2023. aasta veebruaris, aasta pärast Venemaa Ukraina vastu suunatud agressiooni algust, jagab ta meiega oma mõtteid sellel surma ja kannatusi külvanud

aastal kogetust ning selle püsivast mõjust Ukraina rahva kollektiivsele mälule.

Tetjana Oharkova: „Võidupäev saabub ja see ei sarnane 23. veebruariga“

24. veebruaril 2022 pöörati pea peale miljonite ukrainlaste elu. Täna, kui ütleme sõna „võit“, kujutame ette, et see päev saab olema nagu varem. Tavaline, rahuaegne päev – üks harilik 23. veebruar 2022.

Kuid ei. Meie jaoks ei tule enam kunagi 23. veebruari. Ei tule enam kunagi päeva, kus kõik oleks nii nagu varem.

Me möödusime haudadest Izjumi metsas Harkivi oblastis. Käisime Kamjanka ja Dolõna külares Izjumi ja Slovjanski vahel, mis meenutavad postapokalüptilist filmi, kus kümnekond inimest elab oma kodu varemetes ilma vee ja elektrita. Vaatasime silma Volodõmõr Vakulenko emale – lasteraamatute autori tapsid venelased tema kodukülas Kapõtolivkas Izjumi lähedal. Tema keha leidmiseks kulus emal kuid.

Nägime Svjatohirski varemeid ja võpatasime, kuuldes plahvatusi vabastatud Hersoni linnas, mille pommitamist venelased jätkasid samal ajal, kui me viibimisime varjul kunstimuseumis, mille kogud olid okupandid varastanud.

Kuidas kujutada ette tagasipöördumist 23. veebruari juurde, silme ees need unustamatud pildid? „Siin ma kuivatasin ära oma laste vere,“ rääkis meile vanem naine, osutades ühe eramaja trepile Bezruki külas Harkivi oblastis. Tema 8-aastase lapselapse ja 38-aastase tütre tappis Vene miin siin hetkega ühel ilusal suvepäeval 2022. Laps oli parasjagu raamatut lugemas. Ta sai koolis häid hindeid.

Võit? Kui meile oleks 23. veebruaril 2022 näidatud, nagu filmilinal, kõike seda, mis meid ootab, oleksime kindlasti olnud šokis, terrorist halvatud, ega oleks tõenäoliselt suutnud tegutseda. Siiski oleme sellest esimesest sõja-aastast välja tulnud, päev päeva järel, mitmekordistades lakkamatult oma jõupingutusi. Tsiviilisikud ja sõjaväelased, mehed ja naised, noored ja vanad. Täiesti tavalised inimesed on näidanud, et suudavad teha erakordseid asju. Mõned neist vabatahtlikult võitlema minnes.

Teised makstes makse ja andes iga päevaga üha enam sõjaväe toetuseks. Kolmandad pühendades oma vaba aja mitmesugustele vabatahtlikele tegevustele alates varjevõrkude kudumisest kuni kaevikuküünalde valmistamiseni. Lapsed käivad koolis, kus nende tunde katkestab õhuhäire, ning noored ülikoolis, vaatamata elektrikatkestustele.

Kuid keegi ei tea, mis meid ees ootab. Me teame ainult, et jätkame kõik koos, päev päeva järel, liikumist võidu suunas. Sest me teame liigagi hästi, mis ootab meid allaandmise korral. Izjumi hauad katavad Kiievi. Lvivi linna pommitatakse nagu Hersoni. Hmelnõtskõi tuumaelektrijaamast saab sihtmärk nagu Zaporijžjast. Me teame seda, me oleme seda näinud, oleme olnud selle tunnistajaks.

Ja kui me suleme silmad, näeme ikkagi nende nägusid, kelle jaoks ei koida võidupäev kunagi. Meie Brovarõst pärit sõber Irõna Tsvila, kes jumaldas oma aia roose, haaras 24. veebruaril relvad ja suri kaks päeva hiljem Kiievi kaitsmisel. Minu kirjandusüliõpilane Mõkola Ratšok, kes jumaldas autosid ja seiklusromaane, suri 2022. aasta juulis võideldes Pokrovski lähedal. Viiludaja Roman Barvinok, kes mängis 2020. aasta kevadel presidendipalee ees Vivaldit, suri sama aasta augustis idarindel. Nagu ka paljud teised. Nagu kümned tuhanded inimesed.

Võidupäev saabub ja see ei sarnane 23. veebruariga 2022. Ent mida kõike me küll ei teeks, et see lähemale tuua?

Tänuõnad meie 2022. aasta külalistele

Venemaa Ukraina-vastase täieulatusliku agressiooni esimese aastapäeva lähenedes soovime tänada ajakirjanikke, autoreid ja fotograafe kogu Euroopast, kes on esimese sõja-aasta kestel jaganud meiega oma Ukraina-teemalisi lugusid ja kogemusi. Aitäh, **Nadija Afanasjeva, Vitali Portnõkov, Olha Tšaiko, Tetjana Oharkova, Olena Abramovitš, Olha Vehera, Vasõl Kušmuns, Kostas Onisenko, Marta Barandi, Jowita Kiwnik ja Slawek Kamiński.** (ehp)

EMSK UUDISED

Metsola nõustub Schwengiga: ELi konkurentsivõime on olulisem kui eales varem

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee täiskogu jaanuari istungjärgul arutasid komitee liikmed Euroopa Parlamendi presidendi Roberta Metsolaga ELi reageerimist geopolitiilistele probleemidele. Roberta Metsola nõustus komitee presidendi

Christa Schwengiga, et konkurentsivõime ja strateegilisem autonoomia on praegusel keerulisel ajal otsustava tähtsusega.

Roberta Metsola avaldas Ukraina rahvale tunnustust vapra vastupanu eest Venemaa agressioonile ning toonitas, et Euroopa Liit hoiab kokku nagu ei kunagi varem, et pakkuda Ukrainale rahalist, humanitaar- ja sõjalist abi Ta sõnas: „Ukraina võitleb demokraatia, vabaduse ja õigluse eest. Ta võitleb ka meie eest.“

Viidates ühtse turu 30. aastapäevale, rõhutas ta konkurentsivõime olulisust: „Me peame taastama majanduskasvu ja vähendama sõltuvusi, hoogustades samal ajal rohe- ja digipööret. Euroopa peab oma tugevaid külgi ära kasutama ja tagama, et meie aktiivne kaubanduspoliitika tooks eurooplastele

igapäevaselt kasu.“

Komitee presidendi **Christa Schwengi** sõnul on just need aspektid olulised ELi kodanike ja ettevõtjate jõukuse seisukohast: „Käes on otsustav hetk. Ainult kooskõlastatud jõupingutuste abil on võimalik üles ehitada vastupanuvõimelisem, õiglane ja kestlik tulevik, kus kedagi ei jäeta kõrvale“.

Arutelus käsitleti ka ELi vastust välistele majandusteguritele, nagu USA inflatsiooni vähendamise õigusakt, Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu, fossiilkütuste hindade kõikumine, ning sisemisi probleeme, nt kvalifitseeritud tööjõu nappust, millega Euroopa praegu silmitsi seisab.

Mõttevahetuses toonitati, et kodanikuühiskonnal on otsustav roll Euroopa poliitika tõhustamisel ja selle rakendamisel, ning et eurooplased soovivad ELis rohkem sõnaõigust. Viimane leidis kinnitust juba Euroopa tuleviku konverentsil. (mt)

Nõukogu 2023. aasta eesistujariik Rootsi: Ukraina on endiselt väga aktuaalne

Eurooplaste julgeoleku tagamine ning õigusriigi ja põhiõiguste kaitse: Rootsi jaoks, kes on Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariik 2023. aasta jaanuarist juunini, on peamine prioriteet kriisiohjemeetmed.

Täiskogu istungjärgul 25. jaanuaril 2023 toimunud arutelu kutsus komitee president **Christa Schweng** komiteed üles eesistujariiki täielikult toetama. „Eesistumisaja ülevõtmine toimub äärmiselt keerulisel ajal, kuna ELi piiri taga on käimas laastav sõda. Komitee toetab neid prioriteete Venemaa Ukraina-vastase agressiooni kontekstis, sest see ei tohi mõjutada ei meie julgeolekut ega väärtusi. Toetame Ukrainat.“

Rootsi ELi asjade ministri **Jessika Roswalli** sõnul peab eesistujariik Rootsi äärmiselt tähtsaks tihedat koostööd teiste ELi institutsioonide ja organite, sealhulgas Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega, ning loodab säilitada tihedad kontaktid ja avatud dialoogi komiteega.

Seoses eesistujariigi peamiste prioriteetidega rõhutas ta: „Rootsi sai eesistujariigiks liidu jaoks põletavate probleemide ajal. Venemaa jõhker agressioonisõda Ukraina vastu jääb Euroopa juhtimisprotsessis peateemaks.“

Eesistujariik Rootsi jätkab tegutsemist selle nimel, et Euroopa jääks ühtsuseks ja saaks keskkonnahoidlikumaks, turvalisemaks ja vabamaks, keskendudes järgmistele teemadele:

- julgeolek
- konkurentsivõime
- rohepööre ja energiasüsteemi ümberkujundamine
- demokraatlikud väärtused ja õigusriik. (mp)

Ühtne turg peaks teenima inimesi, mitte vastupidi

Euroopa Liidu ühtse turu 30. aastapäeva tähistamiseks toimus Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee täiskogu jaanuari istungjärgul arutelu volinik Margrethe Vestageriga. Arutati viise, kuidas ületada järgmise põlvkonna eeldatavasti suurim väljakutse.

Ühtset turgu peavad paljud ELi suurimaks saavutuseks. Kuid jätkuvad kriisid, nagu kliimamuutused, COVID-19 ja sõda Ukrainas, on näidanud ühtse turu nõrkust ettenägematute häirete korral. Kuidas saavutada ELis rohe- ja digipööre, rikkumata vabaturu põhimõtteid ja kahjustamata Euroopa ettevõtjate konkurentsivõimet? Komisjoni kava, kuidas nende probleemidega toime tulla, avaldatakse veebruaris.

Täiskogu jaanuari istungjärgul pakkus komitee välja konkreetseid viise ühtse turu edasiarendamiseks, soovitudes samal ajal keskenduda Euroopa konkurentsivõimele. Komitee president **Christa Schweng** ütles: „Jõukuse ja heaolu loomiseks ning kliima- ja keskkonnaprobleemidele kestlike lahenduste pakkumiseks on hädavajalik tagada Euroopa konkurentsivõime. Väga oluline on luua ELi ettevõtjatele soodne keskkond innovatsiooniks, investeerimiseks ja kaubanduseks, samuti välismaiste konkurentidega võrdsed tingimused.“

Euroopa Komisjoni juhtiv asepresident **Margrethe Vestager** tunnistas, et ühtne turg on midagi, millega EL peab tööd jätkama. Samas tuletas ta meelde: „Euroopa oleks täiesti teistsugune koht, kui ühtset turgu ei oleks kolmkümmend aastat tagasi loodud“.

Arutelu üks põhiteema oli riigiabi andmine majanduse taastamiseks ning rohe- ja digipöördeks. Kasvab kartus, et see seab väiksemate riikide majanduse ja ülemaailmse kaubanduse ohtu, kui sellest kujuneb midagi rohkemat kui lühiajaline abi.

Arutelu lõppes komitee kodanikuühiskonna organisatsioonide rühma esimehe **Séamus Bolandi**, komitee töötajate rühma esimehe **Oliver Röpk**e ja komitee tööandjate rühma liikme **Felipe Medina** sõnavõetuga. (tk)

Kestliku arengu lahenduste võrgustik hoiatab kestliku arengu tegevuskava 2030 jaoks kaotatud aastakümne ohu eest

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitees 24. jaanuaril toimunud arutelu näitas, et EL ei suuda praeguses seisus saavutada ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030 eesmärgi. Lootust siiski veel

on. ELil on võimalus asuda tegutsema, muu hulgas rahalise toetamise kaudu. Komiteel on sellealaste edusammude jälgimisel tähtis roll.

Komitee täiskogu jaanuari istungjärgul toimus arutelu ÜRO kestliku arengu eesmärkide rakendamise teemal, millest võttis osa ÜRO kestliku arengu lahenduste võrgustiku aseesimees **Guillaume Lafortune**.

Lafortune esitles komitee toetusel koostatud [2022. aasta Euroopa kestliku arengu aruannet](#). Tema sõnul ei suuda Euroopa Liit praeguses seisus eesmärgi täita. Vahepeal on edusammud hääbumas kogu maailmas ning eelkõige on maha jäämas arengumaad, kes seisavad silmitsi tõsiste rahastamispiirangutega.

Aruandes soovitatakse ELil toetada ÜRO süsteemis ülemaailmset kava, mis on suunatud kestliku arengu eesmärkide rahvusvahelise rahastamise suurendamisele. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee president **Christa Schweng** toetas seda ideed, rõhutades ELi juhtrolli tähtsust üleilmsete muutuste saavutamisel.

Komitee annab samuti märkimisväärse panuse esimesse vabatahtlikku ülevaatesse, mille Euroopa Komisjon avaldab 2023. aasta juulis, kogudes sidusrühmade seisukohti kestliku arengu eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude kohta. Komitee on soovitanud läheneda eesmärkidele valdkondadevaheliselt, võttes arvesse kestliku arengu eesmärkide ja nende vastavate alaeesmärkide omavahelist seotust, ning teinud ettepaneku käivitada uus platvorm, et edendada kodanikuühiskonna struktureeritud osalemist kestliku arengu eesmärkidega seotud poliitikas. (gb)

EL peab keelustama sunniviisilise töö abil valmistatud tooted ja austama inimõigusi

Euroopa Liit peab võitlema mis tahes sunniviisilise töö vastu ja saama inimõiguste valdkonnas maailmas juhtivaks jõuks - seda nõuab Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee oma jaanuari täiskogu istungjärgul vastu võetud arvamuses.

Komitee toetab **Thomas Wagnsonneri** koostatud arvamuses [„Sunniviisilise töö abil valmistatud toodete keelustamine“](#) Euroopa Komisjoni ettepanekut keelustada sunniviisilise töö abil valmistatud tooted Euroopa Liidu turul, rõhutades, kui oluline on, et kõik ELi liikmesriigid ratifitseeriks Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) 1930. aasta sunniviisilise tööjõu konventsiooni 2014. aasta protokoll.

Komitee märgib samuti rahuloluga, et ettepanek hõlmab laste sunniviisilise töö vastu võitlemist, ning kutsub komisjoni üles kiirendama seda protsessi, lisades määruse kohaldamisalasse olemasolevad ILO konventsioonid laste töö kohta.

Thomas Wagnsonner lausus: „On äärmiselt oluline edendada majanduslikke, sotsiaalseid, kultuurilisi ja töötajate õigusi ning seega kaotada sunniviisilise töö ja ärakasutamise kõik vormid, et tagada eelkõige ELi ülemaailmne juhtpositsioon inimõiguste ja demokraatia vallas.“

Sunniviisilise töö ennetamist silmas pidades rõhutab komitee rahvusvahelise koostöö ja organiseeritud kodanikuühiskonna institutsionaalse kinnistamise tähtsust komisjoni uues ettepanekus, soovitades suuniseid ettevõtjate abistamiseks, riskinäitajaid hõlmava eraldi andmebaasi loomist ja võrdlusuuringute süsteemi kasutuselevõttu. (mp)

[Energiahinnakriis: EL peab tarbijaid ja ettevõtjaid toetama](#)

ELi vastus energiahinnakriisile peaks olema suunatud sellele, et kaitsta kõiki kodumajapidamisi ja ettevõtjaid, kellel on suuri probleeme oma energiaarvete tasumisega. See on Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamuse „Euroala majanduspoliitika (2023)“ põhisõnum. Arvamus võeti vastu komitee täiskogu jaanuari istungjärgul.

Komitee toetab Euroopa Komisjoni kahetasandilise meetme ettepanekut kõige haavatavamate kaitsmiseks, st kuni teatava energiatarbimise tasemeni maksab haavatav tarbija turuhinnast madalamat hinda.

Siiski leiab komitee, et see meede peaks hõlmama nii allpool vaesuspiiri elavaid kui ka madalamasse keskklassi kuuluvaid inimesi, kellel on samuti raske tasuda oma energiaarveid turuhinna alusel.

Arvamuse raportöör **Petru Sorin Dandea** sõnas: „2022.–2023. aasta talv on tekitanud liidus suuri probleeme. Haavatavate kodumajapidamiste reaalseks kaitsmiseks peab komisjoni kahetasandiline meede olema kaasava iseloomuga.“

Majandustegevuse seiskumise vältimiseks toetab komitee komisjoni ettepanekut, et liikmesriigid peaksid kasutama riigiabi ajutist kriisiraamistikku, ning soovitab neil kasutada kõiki võimalikke vahendeid, et aidata ennekõike väikesi ja keskmise suurusega ettevõtjaid.

Inflatsiooni kasvu piiramiseks kasutas Euroopa Keskpank rahapoliitika vahendeid, kuid selline sekkumine on edukas ainult siis, kui seda kooskõlastatakse euroala riikide eelarvepoliitikaga. (mp)

EL peaks tõhustama rahvusvahelist koostööd ookeanide kaitseks

Tihedam rahvusvaheline koostöö on ülitähtis, et muuta ookeanid 2030. aastaks kestlikuks ning tagada julgeolek ja ohutus merel, öeldakse komitee täiskogu jaanuari istungjärgul vastu võetud uues [arvamuses](#).

Arvestades ookeanide majandamise keerukust, ei saa seda pidada puhtalt „merenduse küsimuseks“, vaid selleks on vaja valdkondadevahelist ja integreeritud lähenemisviisi, et toetada poliitikakujundajaid kõigil tasanditel.

Inimtegevuse mõju ookeanidele avaldub sageli maismaal toimuva tegevuse kaudu. Märkimisväärne osa merereostusest tuleneb jäätmete, pestitsiidide, antibiootikumide, fosfaatide ja plastide eraldumisest, rääkimata lõhkemata lahingumoon probleemist.

Komitee arvates on ELi roll seadusandjana ja rahvusvahelise osalejana võrgustike ja partnerluste tugevdamisel keskse tähtsusega ning eri sidusrühmad tuleks tõhusalt ja läbipaistvalt igal sammul kaasata.

„ELil on ookeanide toetamisel juhtiv roll, kuid kõik riigid peavad andma oma panuse: ainult sel viisil saavad uued põlvkonnad jätkuvalt nimetada meie planeeti siniseks planeediks,“ ütles arvamuse raportöör **Stefano Palmieri**.

Selleks et saavutada 2050. aastaks CO₂-neutraalsus ja 2030. aastaks kestlikkus, peaks EL keskenduma meetmete võtmisele, et kaitsta merekeskkonna head seisundit ja kalavarusid, mis mõlemad on paljude kogukondade jaoks üliolulised. (mp)

Julgeolek on enam kui ainult kaitse

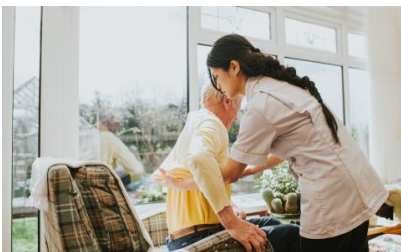
Täiskogu jaanuari istungjärgul arutas Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ELi julgeoleku- ja kaitsevaldkonna strateegilise kompassi ideed, leides, et julgeolekut tuleks mõista hoopis laiemalt kui ainult sõjalist kaitset. Kodanikuühiskond ei tohiks jääda julgeolekuküsimustes kõrvalseisjaks. Kriisiaegadel võib tal olla stabiilsust andev roll, nagu osutab ka sõda Ukrainas.

Omaalgatuslikus arvamuses teemal „[ELi strateegiline kompass](#)“ väljendas komitee vajadust laiendada julgeoleku mõistet, sest ELis praegu käibel olev on liiga kitsas. „Julgeolek ei piirdu pelgalt sõjalise kaitsega. Keeruliste hübriidohtude ajal tuleks julgeoleku mõistet laiendada, hõlmates muu hulgas ka energia, transpordi, digivaldkonna, vee ja toiduga kindlustatuse, kodanike julgeoleku ja välissekkumise,“ sõnas komitee arvamuse raportöör **Christian Moos**.

Arvamuses tuuakse välja, et paralleelselt riikliku võimekuse, kaitseplaneerimise ja ühishangetega peaks EL jätkama oma piiratud ressursside investeerimist peamiselt tsiviilmeetmetesse ja -mehhanismidesse, et oleks võimalik ennetada konflikte. See on koht, kus kodanikuühiskond saab oma sotsiaal- ja majandusvõrgustike ning tugeva avaliku ja kultuuridiplomaatia potentsiaali kaudu midagi muuta.

Venemaa sissetung Ukrainasse tõi uuesti sõja Euroopasse, kõlades häirekellana, mis paneb meid ELi ja NATO suhteid uue pilguga vaatama.

„EL ja NATO ei ole oma koostöö potentsiaali seni täielikult uurinud. Euroopa julgeoleku- ja kaitsesamba tugevdamine tähendab NATO tugevdamist. Kui räägime ELi kaitsevõime suurendamisest, ei tähenda see NATOga konkureerimist, vaid alliansi täiendamist,“ ütles raportöör ja komitee liige **Peter Clever**. (mt)

ELi uus hooldusstrateegia on lakmustest sotsiaalse Euroopa jaoks

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee tervitas Euroopa Komisjoni ettepanekut tervikliku Euroopa hooldusstrateegia kohta, mis peaks tagama kõigile eurooplastele võimaluse saada kvaliteetseid tervishoiu- ja hooldusteenuseid kogu eluea jooksul.

Komitee kiidab heaks komisjoni ettepanekud Euroopa hooldusstrateegia kohta, kuna need on oluline samm kättesaadava ja taskukohase hooldusstruktuuri saavutamiseks Euroopas. Selline struktuur vastab hooldusteenuse saajate vajadustele alates sünnist kuni vanaduseni ja toetab kõiki hooldusteenuse osutajaid, olenemata nende tööalasest staatusest.

Täiskogu jaanuari istungjärgul vastu võetud [arvamuses](#) esitas komitee mitmeid soovitusi kõnealuse strateegia ja sellega seotud ning nõukogu poolt detsembris vastu võetud kahe ettepaneku kohta. Esimene neist käsitleb alusharidust ja lapsehoidu ning teine pikaajalist hooldust.

Komitee kordas ka oma soovitusi algatada Euroopa hooldusgarantii. Sarnaselt ELi noortegarantiiga aitaks see vahend tagada kvaliteetsed tervishoiu- ja hooldusteenused kõigile ELis elavatele inimestele. Selle vahendiga käsitletak puudusi hoolduses ja edendatakse hooldajate – nii ametlike kui mitteametlike hooldajate – inimväärsed töötingimusi.

„Lisaks sellele, et hooldus oleks kättesaadav, ligipääsetav ja taskukohane, peaks ta olema ka kaasav, kestlik ja inimõigustel põhinev. Kvaliteetne hooldus ei ole paljude jaoks Euroopas ikka veel reaalsus,“ ütles arvamuse raportöör **Kinga Jooó**.

Arvamuses rõhutatakse vajadust seada prioriteediks hooldusteenuste taskukohasus ja järjepidevus, et reageerida praegustele šokkidele, mis on seotud Ukraina sõja, energiakriisi ja elukalliduse kriisiga. Komitee kutsus üles piisavalt rahastama hooldussektorit ja leiab, et liikmesriigid peaksid tagama hooldusvaldkonna töökohtade atraktiivsuse ning korraliku tasustamise ja väärtustamise.

„Meie arvamuses kasutatud lähenemisviis väljendab kodanikuühiskonna osalejate tõstatatud mureküsimusi. See põhineb sotsiaalse Euroopa ideaalil. Samuti rõhutame me liikmesriikide rolli, kuna nad on hooldusstrateegia peamine tugisammas. Kui me ei suuda veenda riike võtma vastutust nende küsimuste

eest ja kui nad ei täida lünki oma riiklikes süsteemides, siis ei jõua me selle strateegiaga väga kaugele,” ütles kaasraportöör **Zoe Tzotze-Lanara**.

Arvamuses esitatud peamised soovitused hõlmavad järgmisi: toetada perekondi nende põhirollis hooldustegevuses, kiiresti kaardistada pereliikmetest hooldajate ja mitteametlike hooldajate vajadused ja tegelikkus, saavutada sooline tasakaal ja võrdsus nii ametliku kui ka mitteametliku hoolduse sektoris ning paremini kaitsta kõigi hooldustöötajate õigusi, olenemata nende rände- ja elanikustaatuses.. (II)

UUDISEID RÜHMADELT

Rohelise kokkuleppe tööstuskava: pooleliolev töö, mis peab viima ellu konkurentsivõime tegevuskava

Komitee tööandjate rühma esimees Stefano Mallia

Komisjoni ettepanek ei ole täielik ja see tuleb lisada konkurentsivõime tegevuskava pikaajalisse visiooni.

1. veebruaril 2023 esitas Euroopa Komisjon oma esimese vastuse USA presidendi Joe Bideni erakorralisele kliimapaketile – inflatsiooni vähendamise seadusele. Sellega toetatakse Ameerika tööstust rekordilise

369 miljardi USA dollari suuruse toetusega. Ettepanekus käsitletakse mitmeid aspekte: prognoositav õigusraamistik, juurdepääs rahastamisele, piisav oskustööjõud ja avatud kaubanduse tegevuskava. Kuid pärast esimest hindamist nõustuvad ELi tööandjad, et pikaajalise konkurentsivõime saavutamiseks on veel palju tööd ära teha.

Eeskätt ei tohiks unustada rohepöörde võrrandi teist osa – digipööret.

Teiseks on kasulik juhtida tähelepanu sellele, et toetustest üksinda ei piisa. Tegelik probleem, mida USA inflatsiooni vähendamise seadus endast kujutab, ei ole mitte ainult toetuste summa, mis on tegelikult ELi eelarve ja eri fondide pakutavast väiksem, vaid pigem toetuste ja madalate energiahindade kombinatsioon USAs. Just need kaks koos muudavad selle seaduse Euroopa jaoks problemaatiliseks. Lisaks on ELi tööstusharudel suhteliselt vähene tootlikkus. Nii seisame silmitsi väga ohtliku olukorraga Euroopa majanduses. Toetused on juba jagunenud ELi liikmesriikide vahel ning toovad lõppkokkuvõttes kaasa ühtse turu killustumise ja kahjulikud võidujooksud ning nõrgestavad regionaalarengut.

Kolmandaks tundub, et komisjoni kava põhineb vanamoodsal lähenemisviisil „vali võitja“. See viitab stsenaariumile, mille kohaselt poliitikakujundajad seaksid sektoripõhisele analüüsile tuginedes tööstussuutlikkuse eesmärgid. Seejuures võtavad nad arvesse kogu tarne- ja väärtusahelat, määrates seega kindlaks, milliseid ettevõtjaid tuleks regulatiivse ja rahalise toetuse pakkumisel eelistada. Juba termin „puhta tehnoloogia sektor“ on iseenesest meelevaldne, sest rohepööre toimub kõigis valdkondades ja igat liiki ettevõtetes.

Me kõik teame, kus on tegelik probleem: konkurentsivõimes. On tungiv vajadus mahajäämust vähendada. Üleminek rohelisele majandusele annab meile sellise võimaluse. Kuid konkurentsivõimest ja töökohtade loomisest peab saama meie elustiil ja poliitika kujundamisel tähtsaim punkt. Seepärast pooldavad ELi tööandjad konkurentsivõime tegevuskava.

Tugev sotsiaaldialoog tõeliselt sotsiaalse Euroopa nimel

EMSK töötajate rühm

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee töötajate rühm tunneb suurt heameelt Euroopa Komisjoni hiljuti avaldatud

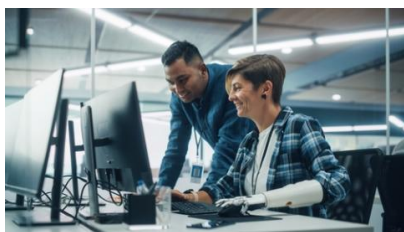
sotsiaaldialoogi algatuse üle. See saadab selge signaali ELi töötajatele ja kodanikele, kes seisavad praegu silmitsi tõsise elukalliduse kriisiga.

Sotsiaalpartnerite kokkulepped õiglaste palkade ja töötingimuste kohta võivad oluliselt leevendada inflatsiooni mõju töötavatele peredele. Nii oli see pandeemia ajal, mil kollektiivläbirääkimised kogu Euroopas tegid võimalikuks lühendatud tööaja korralduse, kaugtöö ning tervishoiu- ja ohutusprotokollid ning sillutasid teed majanduse õiglasemale taastumisele.

Seepärast on sotsiaaldialoog ja kollektiivläbirääkimised Euroopa sotsiaalmudeli alustala ning demokraatia ja kestliku majanduskasvu keskne element ning neid tuleks sellisena käsitleda ka tulevikus.

Sotsiaaldialoog ei ole siiski kaugeltki reaalsus kõikjal Euroopas. Nimelt puudub mitmetes liikmesriikides sotsiaalpartneritel organisatsiooniline suutlikkus ning uued tööhõivevormid, nagu platvormitöö, ei ole tõenäoliselt sotsiaaldialoogis esindatud. Kollektiivlepinguga hõlmatud töötajate osakaal riiklikul tasandil on viimastel aastakümnetel märkimisväärselt vähenenud.

Seepärast on Euroopa Komisjoni algatus väga tervitatav samm õiges suunas. Küll aga on vaja suuremat selgust selle osas, milline on liikmesriikide roll sotsiaalpartnerite kaasamiseks siduvate mehhanismide kehtestamisel. (mg)

Oskuste arendamine, et muuta tööturg kõigile avatuks

Ioannis Vardakastanis, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee kodanikuühiskonna organisatsioonide rühma aseesimees

Euroopa oskusteaasta peaks andma võimaluse täita lüngad - see on aasta, mil vähendame tõkkeid, mis takistavad paljudel ELi elanikel leida kvaliteetset ja rahuldustpakkuvat töökohta. Ajal, mil ELi tööjõud kahaneb, on olulisem kui kunagi varem investeerida oskustesse ja keskenduda nende inimeste potentsiaali kasutamisele, kes on avatud tööturult liiga sageli eemale jäänud.

Selliste oskuste arendamisel, mis vastavad praeguste ja tulevaste tööturgude vajadustele, tuleb loomulikult arvesse võtta üha suurenevat digitehnoloogia kasutust majanduses. See tähendab digioskuste arendamist, eelkõige selliste rühmade puhul nagu puuetega inimesed ja tööturul aktiivsed vanemad inimesed. Tänapäeva ühiskonnas ei ole digikirjaoskus mitte ainult vahend, mis aitab inimestel leida oma kohta tööturul, vaid see on ka iseseisva elu eeltingimus. Kedagi ei tohiks sellest ilma jätta.

Kuid majandust tulevikukindlaks muutmise oskuste edendamine ei tohiks olla liiga sõltuv digipädevusest. Euroopa oskusteaasta peaks olema ka platvorm, mille abil edendada tehniliste, käsitsitöö ja oskustöö sektorite tööhõive tähtsust ja väärtust. Nendes sektorites nõutavaid oskusi on liiga kaua alahinnatud, nagu ka neid olulisi ülesandeid, mida need sektorid meie ühiskonnas täidavad. Kuna rohepööre on eelseisvatel aastatel ELi majanduse ümberkujundamise nurgakivi, on tõelise ümberkujundamise elluviimiseks eelkõige vaja tehnilisi teadmisi ja oskustööd. Selle saavutamiseks peavad paljud töötajad läbima ümberõppe ning siinkohal tuleks kasutada võimalust hõlmata ka tavaliselt tööturult tõrjutud inimesed ja arendada nende oskusi.

SOON IN THE EESC/CULTURAL EVENTS

Kodanikuühiskonna päevad 2023

Selle aasta kodanikuühiskonna päevadel tuuakse rambivalgusse kodanikuühiskonna organisatsioonide oluline roll nii sotsiaalse ühtekuuluvuse kui ka vastupanuvõimelise demokraatia tagamisel ja kaitsmisel Euroopas.

Euroopa seisab silmitsi seninägematute ja kiiret reageerimist nõudvate raskustega: sõda Euroopa pinnal, Covid-19 kriisist taastumine, põhjalikult olukorda muutev energiakriis, aga ka arvukad ohud meie

demokraatlikule mudelile kiirelt muutumas ja üha digitaalsemas maailmas. Üritusel käsitletakse avatud ja kaasava vestluse käigus taas ilmnevaid eksistentsiaalseid ohte demokraatlikele väärtustele, väideldes selliste küsimuste üle nagu

- Millisena näeme osalus- ja aruteludemokraatiat tulevikus?
- Kuidas saame Euroopa majandust demokratiseerida?
- Kuidas tuleks kodanikuühiskonda rahastada?
- Mida tähendavad digitaalõigused kodanikele?
- Milliseid oskusi läheb demokraatliku osaluse parandamiseks vaja?

Liitu meiega Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitees ning saa osa sidusrühmade ja Euroopa institutsioonide arutlust organiseeritud kodanikuühiskonna olulise rolli üle praegusest kriisist ülesaamise hõlbustamisel.

Lisateave ja registreerimislink on kättesaadav [siin](#). Jälgige meid Twitteris @EESC_LiaisonG #CivSocDays.

Ürituseks „Sinu Euroopa, Sinu arvamus“ valmistumisel kohtuvad õpilased Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee liikmetega

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee liikmed külastavad veebruaris ja märtsis 35 kooli ELi liikmesriikides ja seitsmes kandidaatriigis. Nad aitavad õpilastel valmistuda 23.-24. märtsil Brüsselis toimuvaks noortekogunemiseks „Sinu Euroopa, Sinu

arvamus“.

Sel aastal korraldatakse komitee noorteüritus „Sinu Euroopa, Sinu arvamus“ 14. korda ja pärast COVID-19 tõttu tehtud kolmeaastast pausi saavad õpilased taas füüsiliselt Brüsselisse kohale tulla. Ürituse pealkiri on „Noorte dialoogid demokraatia teemal“. Eesmärk on aidata noortel mõista, mille eest Euroopa väärtused seisavad ja mida tähendab kodanikuaktiivsus osalusdemokraatias.

Komitee liikmed, kes juhendavad õpilasi sellel ELi esindusdemokraatia praktilisel tutvustamisel, külastavad praegu oma riigis välja valitud kooli (fotodel on **komitee asepresident Cillian Lohan** oma riigi Iirimaa kooliõpilastega).

16–18aastased õpilased tulevad seejärel märtsis Brüsselisse ning osalevad seminaridel ja töörühmades, kus õpivad konsensuseni jõudmist.

Nende ettepanekud noorte kaasamise ja kodanikuaktiivsuse edendamise kohta esitatakse seejärel Euroopa institutsioonidele ning kõrgetasemelistele Euroopa poliitikutele ja otsustajatele.

Noorteürituse eesmärk on suurendada teadlikkust sellest, kuidas eri huvidega rühmad jõuavad ühiskondlike

kokkulepeteni.

Lõppüritus toimub 23.–24. märtsil. Kõnelejate hulgas on

- Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee president **Christa Schweng**
- Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee teabevahetuse eest vastutav asepresident **Cillian Lohan**
- Euroopa Parlamendi maksuküsimuste allkomisjoni aseesimees **Kira Marie Peter-Hansen**, kes on **kõigi aegade noorim poliitik, kes on valitud Euroopa Parlamenti** (Roheliste / Euroopa Vabaliidu fraktsioon)
- Euroopa Noortefoorumi juhatuse liige **Ismael Pérez Civico**
- Euroopa Komisjoni hariduse, noorte, spordi ja kultuuri peadirektoraadi peadirektor **Themis Christophidou**

Täpsemat teavet 2023. aasta ürituse „Sinu Euroopa, Sinu arvamus“ kohta leiате [veebilehelt](#). (ab)

Toimetus

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Daniela Marangoni (dm)

Käesolevale väljaandele tegid kaastööd

Millie Tsoumani (mt)
Daniela Marangoni (dm)
Daniela Vincenti (dv)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifi (ks)
Katharina Radler (kr)
Laura Lui (ll)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanis (mg)
Margarida Reis (mr)
Pablo Ribera Paya (prp)
Thomas Kersten (tk)

Vastutav koordineerija

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Technical support
Bernhard Knobloch (bk)
Joris Vanderlinden (jv)

Aadress

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
Jacques Delors'i hoone,
99 Rue Belliard,
B-1040 Brussels, Belgium
Tel: (+32 2) 546 94 76
E-post: eescinfo@esc.europa.eu

EMSK Info ilmub üheksa korda aastas komitee täiskogu istungjärkude ajal. EMSK Info on kättesaadav 23 keeles. EMSK Info ei ole ametlik aruanne komitee töö kohta, sellekohane teave avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas ja komitee teistes väljaannetes. Artiklite kasutamine on lubatud, kui allikana mainitakse EMSK infot ja trükise link saadetakse toimetusele.

03/2023